

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske

Autori:

- Branislav Moňok
- Lenka Beznáková

názov výstupu: Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske

názov výstupu z opisu: **Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske**

zadávatel': Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti,

národný projekt: PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI, PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK

ITMS kód projektu: 314011M298

operačný program: OP Efektívna verejná správa

zdroj financovania: Európsky sociálny fond

obdobie vyhotovenia/spracovania: 2019

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
(zadávateľ)

mesto Partizánske
a
Priatelia Zeme - SPZ

Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske

Autori: Branislav Moňok a Mgr. Lenka Beznáková, Priatelia Zeme - SPZ

Názov národného projektu: *Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík*

Predložené: 2019

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
(zadávatel)

STRATÉGIA NAKLADANIA S KOMUNÁLNymi ODPADMI V MESTE PARTIZÁNSKE

Autor: Priatelia Zeme - SPZ

Názov národného projektu: Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

ITMS: 314011M298

Operačný program: OP Efektívna verejná správa

Zdroj financovania: Tento materiál je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Autor súhlasí so zaradením obsahu výstupu do znalostnej elektronickej databázy ÚSV ROS

Vyhotovené: 2019

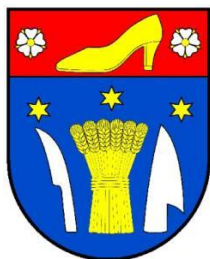
Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

**Priatelia
Zeme**
SPZ

Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske
Priatelia Zeme - SPZ,
Alžbetina 53, 040 01 Košice
mesto Partizánske,
Námestie SNP 212/4, 958 01 Partizánske
Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
Cukrová 14, 820 05 Bratislava

Zadanie

Mesto Partizánske a pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Mesto Partizánske sa v lete 2017 pripojilo do realizácie pilotnej schémy participatívnej tvorby verejných politík, ktorá je jedným z pilierov [národného projektu](#) Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS) s názvom: Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. Pilotnú schému tvorí [12 pilotných projektov](#), testujúcich nové modely zapájania verejnosti do tvorby verejných politík na štyroch úrovniach verejnej správy:

- úroveň miestnej územnej samosprávy,
- úroveň regionálnej územnej samosprávy,
- mikroregionálna úroveň
- národná úroveň (štátna správa).

Pilotný projekt: Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske

Cieľom projektu je znížiť náklady na manažment odpadového hospodárstva a súčasne podporiť ekologické rozhodnutia pri výkone správy v meste Partizánske. Problematika odpadov je široká agenda. Obce si často nevedia poradiť s hlavným článkom odpadového hospodárstva, ktorým je sám obyvateľ. Na príprave stratégie nakladania s odpadmi je nevyhnutné pracovať s verejnosťou a jednotlivými zložkami populácie v meste tak, aby nastavené opatrenia a riešenia našli pochopenie a odozvu verejnosti. Zámerom je práve v spolupráci s verejnosťou hľadať efektívne environmentálne a ekonomické riešenia nakladania s komunálnym odpadom v meste v zmysle plnenia kompetencií zverených obciam podľa aktuálneho zákona o odpadoch.

Aktivity projektu budú pozostávať z analýzy súčasného stavu odpadového hospodárstva. Potrebný bude prieskum medzi obyvateľmi, žiakmi a podnikateľmi na území mesta Partizánskeho. Počas realizácie projektu budeme organizovať verejné stretnutia so širokou verejnosťou, ale aj so zainteresovanými skupinami a mnohé iné aktivity. Všetky aktivity budú uskutočňované v spolupráci s našim hlavným partnerom OZ Priatelia Zeme.

Hlavné výstupy

- stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske na obdobie 10 rokov
- manuál k tvorbe Stratégie s presne popísanou metodikou zrealizovaného participatívneho procesu v elektronickej forme, ktorý bude k dispozícii pre využitie v ďalších mestách a obciach.

Kontaktné osoby:

- Mesto Partizánske:
  - Ing. Andrea Bencelová: andrea.bencelova@partizanske.sk, 038/536 3 039
  - Beáta Katulincová: beata.katulincova@partizanske.sk, 038/ 536 3 037
- OZ Priatelia Zeme:
  - Mgr. Lenka Beznáková: beznakova@priateliazeme.sk, 0902 131 202
  - Branislav Moňok: monok@priateliazeme.sk, 0904 124 726

Opis Národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík predstavuje praktickú časť projektu. Zastrešuje dvanásť pilotných projektov, ktoré testujú rôzne participačné scenáre a nástroje zapojenia verejnosti do tvorby verejných politík na 4 úrovniach (národná, regionálna, mikroregionálna, lokálna). Zameranie verejných politík predstavuje témy ako sociálna inklúzia, otvorené dáta, udržateľná mobilita, deti a mládež, medziobecná spolupráca, využívanie verejných priestorov, odpadové hospodárstvo, environmentálna výchova a vzdelávanie. Projekty boli do pilotnej schémy vybrané na základe samostatnej výzvy k predkladaniu projektov ÚSV ROS, realizovanej v Novembri 2015. Na základe dvanástich memoránd o spolupráci medzi ÚSV ROS, konkrétnym subjektom verejnej správy (VS) a vybranou mimovládnu organizáciou, ktorá vznik projektu iniciovala, vznikne dvanásť verejných politík, pripravených na zavedenie do praxe.

Pilotná schéma je súčasne cenným zdrojom dát pre analytickú činnosť, ktorá predstavuje druhú časť projektu.

Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe

Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe predstavuje teoretickú časť projektu, ktorá je zameraná na analytickú, metodickú, legislatívnu činnosť. Na základe analytickej, metodickej a legislatívnej činnosti bude priebežne budovaná verejne elektronicky dostupná znalostná databáza. Výsledkom bude Analýza stavu a možností participácie v SR, ako aj návrhy na legislatívne zmeny, zvyšujúce účasť verejnosti v procese prípravy, tvorby, implementácie, monitoringu a revízie verejných politík.

Budovanie kapacít v prostredí VS predstavuje samostatný blok činností. Jeho cieľom je identifikovať príčiny nedostatočnej aplikácie inovatívnych a participatívnych metód v praxi verejnej správy. Bude navrhnutý profil absolventa, architektúra a sylaby špecializovaného vzdelávacieho programu, ako aj metodiky pre nový vzdelávací program s názvom "Participatívna tvorba politík v prostredí verejnej správy". Súčasťou je pilotné testovanie programu vzdelávania na 3 skupinách účastníkov z prostredia VS (štátna správa, regionálna územná samospráva, regionálne združenia miest a obcí, miestna územná samospráva).

Abstrakt

Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v Partizánskom na roky 2020 – 2030 je dokument, ktorý vznikol po dlhých úvahách a diskusiách s odbornou aj laickou verejnosťou. Reflektuje súčasné potreby a trendy v oblasti odpadového hospodárstva, ale hlavne na potreby mesta Partizánske a jeho obyvateľov. Popisuje východiskový stav, ciele stratégie a opatrenia na dosiahnutie cieľov, ktoré sú rozčlenené podľa konkrétneho zamerania. Plnenie opatrení je navrhnuté i v čase. Nastoľuje mestu Partizánske 3 základné ciele do roku 2030: dosiahnutie minimálne 70 % úrovne recyklácie komunálnych odpadov; zníženie úrovne skládkovaných odpadov na maximálne 10 % z celkového množstva komunálnych odpadov a zníženie ročnej produkcie zmesových komunálnych odpadov na obyvateľa na maximálne 60 kg. Dokument je vytvorený s využitím princípov Zero Waste koncepcií, čo znamená navrhovať a riadiť odpadové hospodárstvo takým spôsobom, aby bolo zásadne redukované množstvo odpadu a odstránená jeho toxicita, aby boli zachované a získané späť maximálne možné množstvá surovín a aby odpady neboli zbytočne spaľované či skládkované.

Kľúčové slová: stratégia, nakladanie s komunálnymi odpadmi, Zero Waste koncepcia, ciele, opatrenia, práca s verejnosťou, participácia

OBSAH STRATÉGIE

---

1. ÚVOD	10
2. VÝCHODISKOVÝ STAV	13
3. CIELE STRATÉGIE.....	16
4. OPATRENIA NA DOSIAHNUTIE CIEĽOV	17
4.1. Zlepšenie podmienok na triedenie v domácnostiach	17
4.2. Biologicky rozložiteľné komunálne odpady.....	18
4.3. Informačný systém pre obyvateľov a podnikateľov	18
4.4. Kontrola a motivácia domácností.....	18
4.5. Podnikatelia	19
4.6. Zelený Mestský úrad.....	19
4.7. Centrum opätovného používania (COP).....	20
4.8. Objemný odpad	20
4.9. Drobný stavebný odpad	20
4.10. Zelený cintorín.....	20
4.11. Verejné akcie bez odpadu	21
4.12. Ekologické plienky	21
4.13. Program – Bez odpadu	21
4.14. Mechanicko-biologická úprava.....	21
5. ČASOVÝ HARMONOGRAM PLNENIA OPATRENÍ.....	22
6. ZÁVER	23

1. ÚVOD

Príroda je jedinečným cyklom, v ktorej má všetko svoj význam, miesto, opodstatnenie, využitie. Je to dokonalý kolobeh. Takto to bolo, kým sme neprišli my – ľudia a „nevynašli“ odpad. Ten vzniká na dvoch miestach – u výrobcov, ktorí nezodpovedne a nadmerne vyrábajú a balia svoje výrobky a u samotného spotrebiteľa tým, že sa chce zbaviť nepotrebných zvyškov zakúpených/vyrobených výrobkov a tie zmiešava dohromady a následne ich vyhadzuje.

Vyhadzovaním odpadov spôsobujeme priamo alebo nepriamo rôzne škody:

- ekologické (napr. záber pôdy zastavanej skládkami odpadov; znečisťovanie vody, vzduchu a pôdy; plytvanie neobnoviteľnými a obnoviteľnými zdrojmi...)
- ekonomické (napr. platíme zbytočne vysoké poplatky za likvidáciu odpadov; prichádzame o hodnotné suroviny, ktoré zväčša do SR dovážame...)
- etické (napr. ničenie prirodzených biotopov, ktoré sprevádza každá ťažba nových surovín; plytvanie neobnoviteľnými zdrojmi, o ktoré pripravujeme budúce generácie)

Odpadom nazývame niečo, čo sa nám zdá nepotrebné, nechcené. Častokrát je to unáhlený rozsudok. Odpad sa môže stať veľmi užitočným zdrojom financií, energie, surovín, výživných látok a môže šetriť prírodné zdroje. Odpad vždy bude, no nemusí ho byť viac ako je nevyhnutné a nemusí byť toxický alebo nerecyklovateľný.

Rastúci záujem o problematiku ochrany a tvorby životného prostredia je prirodzený a nevyhnutný. Životné prostredie je v každom vyspelom štáte bezprostredne späté s priemyselným a energetickým komplexom, dopravou a cestovným ruchom, ťažbou a spracovávaním surovín, poľnohospodárskou výrobou a odpadovým hospodárstvom; teda s celou sústavou významných celospoločenských aktivít.

Jednou z naliehavých potrieb u nás, ale i vo svete, je systematicky vytvárať harmonický vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

Významnou a trvalou úlohou štátu a miestnych samospráv je nielen chrániť životné prostredie, ale aktívne ho dotvárať v súlade so záujmami spoločnosti a potrebami trvalo udržateľného rozvoja.

Trvalo udržateľná spoločnosť je taká, ktorá môže pretrvať generácie, ktorej materiálny životný štandard je primeraný a bezpečný pre každého jednotlivca.

Ak hovoríme o takejto spoločnosti – ide o štyri vzájomne previazané oblasti: ekonomiku, sociálnu oblasť, obnovu zdrojov a ekologické domény. Väzby medzi týmito oblasťami sú v súčasnosti zväčša lineárne, teda typické pre industriálnu výrobu (surovina – energia – výrobok – odpad).

Znakom zdravej spoločnosti je však spätno-väzbová štruktúra (tzv. obehové hospodárstvo), ktorá si vyžaduje transformáciu pôvodných lineárnych väzieb.

Cieľom tejto transformácie v oblasti odpadového hospodárstva je zabezpečiť dodržiavanie celosvetovo uznávanej hierarchie odpadového hospodárstva, ktorú môžeme zhrnúť nasledovne. Na prvom mieste sú aktivity na predchádzanie vzniku odpadu. Ak vzniku odpadov nevieme predísť, tak by sme mali zabezpečiť opätovné použitie výrobkov, čím sa zabezpečí predĺženie ich životnosti. Na treťom mieste je snaha zvýšiť recykláciu odpadu na maximálnu možnú mieru. Odpad, ktorý nedokážeme zrecyklovať, by mal byť podľa možnosti využitý na výrobu energie a len nevyhnutný zvyšok odpadu skládkovaný. Toto by sa malo diať v oveľa väčšej miere ako sme boli zvyknutí. Výsledkom má byť, aby hodnota produktov, materiálov a zdrojov zostala zachovaná čo najdlhšie.

V meste Partizánske sa v roku 2018 vyprodukovalo cca 12 tisíc ton komunálneho odpadu. Hlavným problémom je, že toto množstvo každoročne narastá. Len od roku 2014 to predstavuje nárast o viac ako 2,5 tisíc ton. Tento odpad sa vo väčšine ukladá na skládku odpadov (viac ako 66 %) a aj napriek dlhoročnej snahe mesta sa len v nedostatočnej miere recykluje a kompostuje (cca 33 %). Kompletné informácie o odpadovom hospodárstve v meste za posledné obdobie sú uvedené v samostatnom dokumente pod názvom Analýza nakladania s komunálnymi odpadmi v Partizánskom.

Tieto údaje nie sú len číslami, ale predstavujú celkový obraz odpadového hospodárstva v Partizánskom. Vidíme na nich aj postoj väčšiny obyvateľov mesta k odpadom a životnému prostrediu...

Miestna samospráva v Partizánskom si uvedomuje negatívny vplyv odpadového hospodárstva na životné prostredie. Navyše ruka v ruke so zavedeným systémom a dosiahnutými výsledkami v odpadovom hospodárstve ide aj ekonomika. Zle zavedený alebo verejnosťou neakceptovaný systém má za následok neustále sa zvyšujúce náklady na odpadové hospodárstvo. Preto sa spoločne s občianskym združením Priatelia Zeme – SPZ rozhodla zmeniť tento negatívny stav.

Pomôckou pri zmenách by mal byť táto stratégia, ktorého úlohou je navrhnúť opatrenia a časový harmonogram ich plnenia, ktoré budú dostatočne ambiciózne a vizionárske na to, aby zabezpečili dosiahnutie prijatých cieľov v odpadovom hospodárstve.

Aby boli navrhnuté opatrenia akceptované čo najširším spektrom pôvodcov odpadov, bola táto stratégia vypracovaná s použitím princípov participácie verejnosti na tvorbe verejných politík. Postupne boli oslované rôzne cieľové skupiny, ktoré sa v konečnom dôsledku spolupodieľali svojimi názormi a nápadmi na jej tvorbe. Participatívne procesu sa venuje samostatný dokument pod názvom Metodika participatívneho procesu.

Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske je vypracovaná na obdobie 10 rokov (2020 až 2030) s použitím osvedčených princípov Zero Waste koncepcií používaných vo svete. Bude si vyžadovať nie len doplnenie infraštruktúry v odpadovom hospodárstve ale hlavne zmenu myslenia a zaužívaných praktík všetkých aktérov.

Vidieť za ňou skutočnú snahu o zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu. K tomuto účelu bola použitá kombinácia aktivít na znižovanie množstva a škodlivosti odpadov; podpory zhodnocovania odpadu na mieste jeho vzniku, napr. podpory domáceho

kompostovania; intenzívnej práce s obyvateľmi a podnikateľmi; opatrení motivujúcich k opakovanému používaniu výrobkov; účinného triedenia odpadu pri zdroji atď.

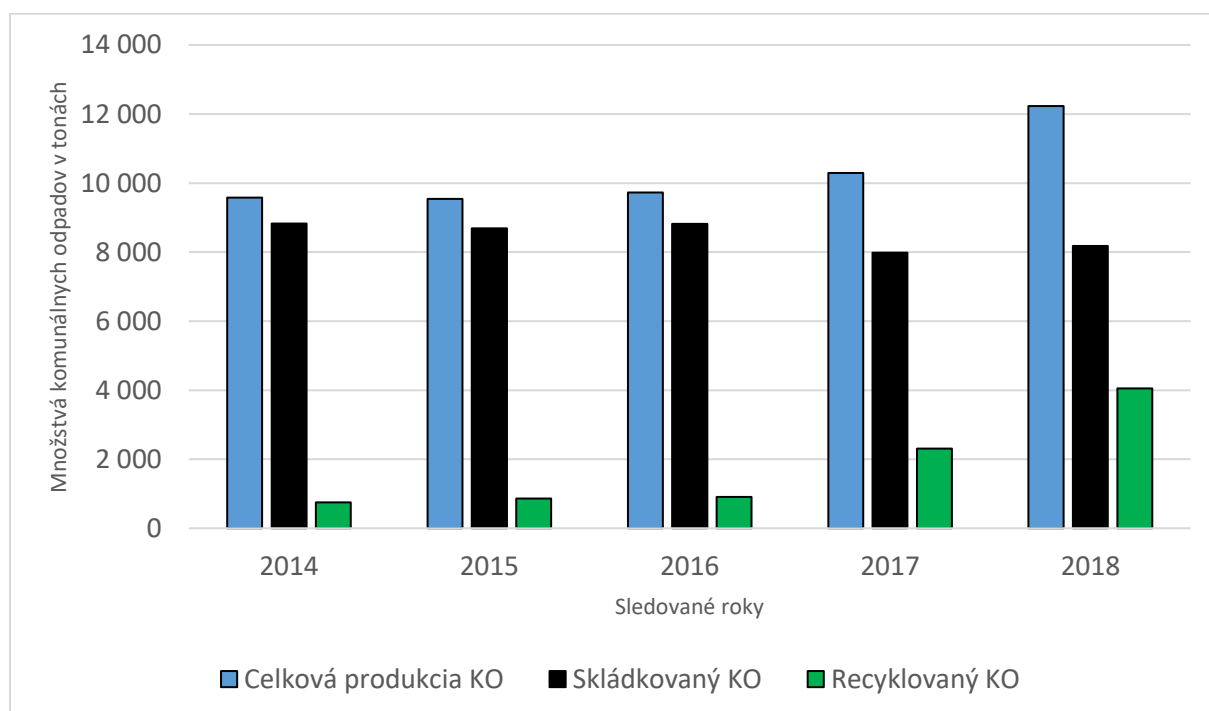
Veríme, že Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v Partizánskom bude prínosom nielen pre samotné mesto, ale aj celé Slovensko. Ukazuje totiž nový spôsob tvorby verejných politík v oblasti odpadového hospodárstva, ale hlavne nový spôsob myslenia samospráv smerom k obehovému hospodárstvu.

2. VÝCHODISKOVÝ STAV

Kompletné informácie o systéme nakladania s komunálnymi odpadmi a dosahovaných výsledkoch v odpadovom hospodárstve v meste za posledné obdobie sú uvedené v samostatnom dokumente pod názvom Analýza nakladania s komunálnymi odpadmi v Partizánskom.

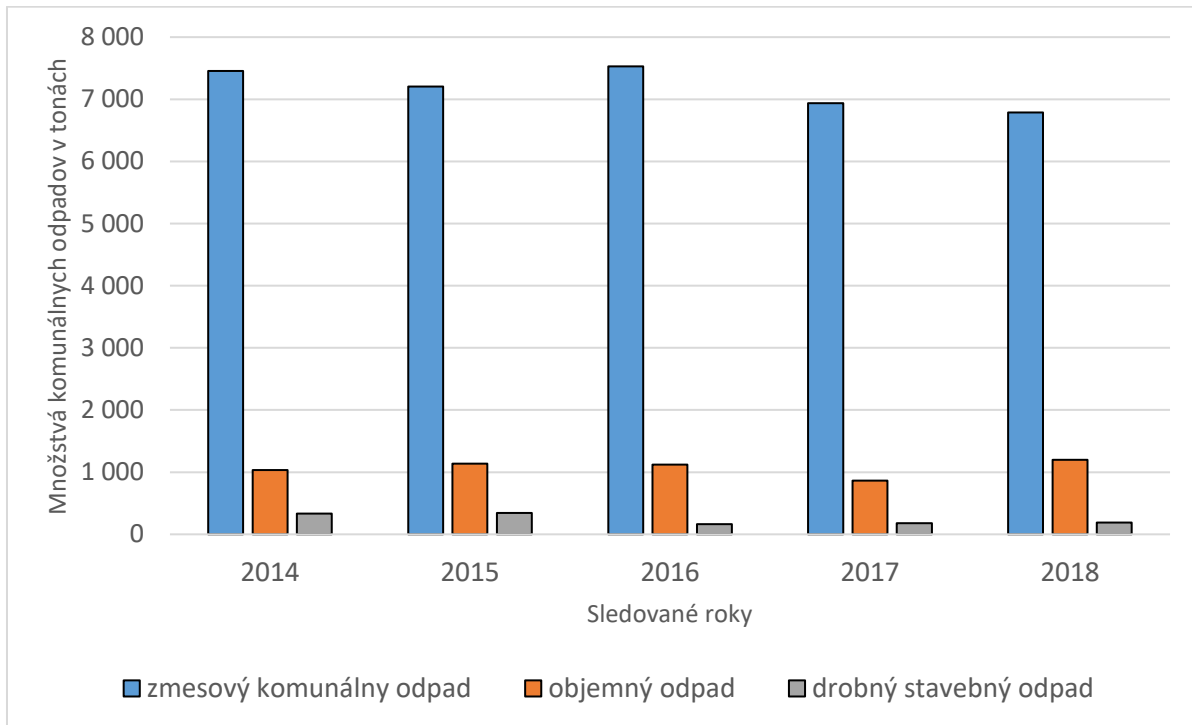
V tejto kapitole si zhrnieme iba základné informácie o vzniku a nakladaní s komunálnymi odpadmi, pričom sa zameriame na odpady, ktoré boli zneškodňované.

Graf č. 1: Vznik a nakladanie s komunálnymi odpadmi v meste Partizánske

V meste Partizánske sa v roku 2018 vyprodukovalo cca 12 tisíc ton komunálneho odpadu. Hlavným problémom je, že toto množstvo každoročne narastá. Len od roku 2014 to predstavuje nárast o viac ako 2,5 tisíc ton. Tento odpad sa vo väčšine ukladá na skládku odpadov (viac ako 66 %) a aj napriek dlhoročnej snahe mesta sa len v nedostatočnej miere recykluje a kompostuje (cca 33 %).

Z odpadu, ktorý bol skládkovaný, sa zameriame hlavne na zmesový komunálny odpad, objemný odpady a drobný stavebný odpad, pri ktorých sa dá rôznymi opatreniami znižovať ich množstvo ukladané na skládkach odpadov.

Graf č. 2: Vývoj produkcie hlavných zložiek komunálnych odpadov vznikajúcich na území mesta Partizánske, ktoré boli zneškodňované skládkovaním.

Pozitívnym javom je, že množstvo zmesových komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov zneškodňovaných skládkovaním mierne klesá. Pri zmesových komunálnych odpadoch sme zaznamenali pokles o cca 670 ton od roku 2014 (o 9 %). Pri drobných stavebných odpadoch je pokles o cca 140 ton od roku 2014 (o 42 %). Naopak množstvo objemných odpadov mierne narastá. Od roku 2014 to bol nárast o cca 160 ton (o 16 %).

Tabuľka č. 1: Hmotnostné zloženie zmesových komunálnych odpadov

Druh odpadu	Hmotnostný podiel	
	zástavba IBV	zástavba KBV
Papier	4,24%	6,55%
Plasty	9,70%	12,40%
Sklo	3,03%	3,54%
Kovy	1,82%	1,95%
Nápojové kartónové obaly	1,82%	0,62%
Biologický odpad	50,33%	45,83%
Potravinový odpad	3,00%	9,70%
Drobný stavebný odpad	1,00%	2,84%
Textil	11,52%	4,69%
Nebezpečný odpad	4,24%	0,60%
Nevytriediteľný zvyšok	10,30%	11,30%

Z vyššie uvedených údajov sa dá teoreticky predpokladať, že ak by všetci obyvatelia vytriedili a skompostovali všetky zložky odpadov, tak by do zmesového komunálneho odpadu vyhodili na jedného obyvateľa cca 40 kg odpadu.

3. CIELE STRATÉGIE

V meste Partizánske prejavili pri tvorbe stratégie skutočnú snahu o výraznú transformáciu odpadového hospodárstva s použitím princípov Zero Waste. Aktivity a opatrenia boli navrhované tak, aby výrazne prispeli k zníženiu množstva skládkovaných odpadov. K tomuto účelu bola navrhnutá kombinácia aktivít a opatrení na znížovanie množstva a škodlivosti odpadov; podpory zhodnocovania odpadu na mieste jeho vzniku, napr. podpory domáceho kompostovania; intenzívnej práce s obyvateľmi a podnikateľmi; opatrení motivujúcich k opakovanému používaniu výrobkov; účinného triedenia odpadu pri zdroji atď.

Na základe týchto aktivít a opatrení a ich predpokladanej efektivity a prepočtov na základe predpokladaných množstiev odpadov boli pre účely stratégie stanovené do roku 2030 tieto tri základné ciele:

1. Dosiahnutie minimálne **70 % úrovne recyklácie** komunálnych odpadov.
2. Zníženie úrovne **skládkovaných odpadov** na maximálne **10 %** z celkového množstva komunálnych odpadov.
3. Zníženie ročnej produkcie **zmesových komunálnych odpadov** na obyvateľa na maximálne **60 kg**.

4. OPATRENIA NA DOSIAHNUTIE CIEĽOV

Základnými štyrmi piliermi dobrého odpadového hospodárstva sú:

1. dostatočne komfortný systém nakladania s odpadmi pre pôvodcov odpadov
2. dôsledná a opakovaná informovanosť o zavedenom systéme
3. kontrola dodržiavania zavedeného systému
4. motivácia pôvodcov odpadov

Tieto piliere boli použité aj pri navrhovaní opatrení na dosiahnutie stanovených cieľov v tejto stratégii. Pri ich implementácii sme vychádzali hlavne z doterajších 25 ročných skúseností so zavádzaním systémov odpadového hospodárstva (OH) a optimalizáciách OH v obciach a mestách, ktoré majú odborníci Priateľov Zeme – SPZ. Z týchto skúseností sa dá identifikovať, ktoré opatrenia môžu byť v praxi účinné, aká je ich efektivita a potenciál.

Tieto poznatky boli porovnávané so systémami, ktoré sú zavádzané po celej Európe a posudzované z hľadiska existujúcej aj pripravovanej legislatívy SR a EÚ.

Dôležitým faktorom boli aj návrhy, reakcie a zistenia zo strany verejnosti, ale aj ich nálada a pripravenosť na zmeny v odpadovom hospodárstve, ktoré boli získane na základe dôkladného prieskumu verejnej mienky o odpadovom hospodárstve v meste Partizánske.

V neposlednom rade bola pri tvorbe opatrení dôležitá aj vôľa a otvorenosť miestnej samosprávy, ale aj jej finančné, technické a personálne možnosti.

Navrhnuté OPATRENIA:

4.1. Zlepšenie podmienok na triedenie v domácnostiach

- zlepšenie dostupnosti triedeného zberu
  - v KBV maximálna donášková vzdialenosť do 50 m od každého vchodu
  - v IBV zber odpadov „od prahu dverí“
- zabezpečenie dostatočného objemu zberných nádob/vriec
- vybudovanie uzamykateľných stojísk na kontajnery v KBV
- zabezpečenie kompletného zloženia kontajnerov na stojiskách
- zabezpečenie pravidelného odvozu vytriedených odpadov
- zvýšenie frekvencie vývozu vytriedených zložiek
- zvýšenie frekvencie čistenia nádob a stojísk na kontajnery

4.2. Biologicky rozložiteľné komunálne odpady

- IBV
  - podpora domáceho kompostovania
  - zabezpečenie sezónneho zberu záhradných biologických odpadov
  - vytvorenie priestoru na odovzdanie záhradného biologického odpadu na Zbernom dvore
  - zavedenie doplnkovej služby intenzívneho zberu biologického odpadu
  - vzdelávanie o iných možnostiach využívania biologických odpadov na záhradách
  - poskytovanie drevnej štiepky a lístia obyvateľom na podporu domáceho kompostovania
- KBV
  - podpora komunitného kompostovania
  - zabezpečenie intenzívneho zberu kuchynských biologických odpadov z domácností
- vybudovanie vlastného zariadenia na zhodnocovanie biologických odpadov

4.3. Informačný systém pre obyvateľov a podnikateľov

- „inteligentná“ webová stránka o odpadoch, pomocou ktorej budú vedieť pôvodcovia odpadov ľahko vyhľadať, čo môžu na území obce urobiť s tým-ktorým odpadom
- zriadenie a prevádzkovanie Linky čistoty, pomocou ktorej bude môcť verejnosť zjednodušene nahlasovať rôzne podnety týkajúce sa odpadového hospodárstva
- príprava a opakovaná realizácia vzdelávacích aktivít pre verejnosť (prednášky, workshopy, TV relácie...)
- pravdivé a objektívne informovanie o odpadovom hospodárstve v meste pomocou dostupných komunikačných kanálov (web mesta, TV, noviny, vývesky, rozhlas...)
- zabezpečenie vykonávania opakovaných vzdelávacích aktivít v školských a predškolských zariadeniach
- vydávanie a distribúcia informačných materiálov o predchádzaní vzniku, triedení a kompostovaní odpadov...

4.4. Kontrola a motivácia domácností

- zavedenie kontroly nakladania s komunálnym odpadom ideálne na úrovni domácností v rozsahu:

- koľko zmesového odpadu domácnosť produkuje
- ako často si necháva odvážať zmesový komunálny odpad
- koľko a aké odpady domácnosť triedi
- ako často sa zapája domácnosť do triedeného zberu
- dodržiavanie zavedeného systému
- zapájanie sa do mobilných zberov
- info o návštevách zberného dvora
- zavedenie systému motivácie
  - morálna motivácia
  - množstvový zber v zmysle princípu „plať toľko, koľko odpadu vyhadzuješ“

4.5. Podnikatelia

- v spolupráci so zberovou spoločnosťou a Okresným úradom vypracovať motivačný systém nakladania s komunálnym odpadom pre právnicke osoby a fyzické osoby – podnikateľov
- v spolupráci s Okresným úradom vypracovať usmernenia o tom,
  - čo je komunálny odpad
  - ako triediť odpad
  - ako evidovať odpad...
- zabezpečiť kontrolu, či právnicke osoby a fyzické osoby – podnikatelia produkujú komunálny odpad a ako s ním nakladajú
- podporovať prevádzky s bezobalovým predajom, rôzne požičovne, bazáre, opravovne, secondhandy...

4.6. Zelený Mestský úrad

- zabezpečenie pitného režimu bez jednorazových obalov
- zákaz používania jednorazových výrobkov a ich výmena za opakovane použiteľné a ľahko recyklovateľné (papierové utierky, batérie a monočlánky, perá, darčkové predmety...)
- uprednostňovanie čapovaných čistiacich prostriedkov pri čistení a údržbe priestorov úradu
- uprednostňovanie elektronickej komunikácie pred papierovou
- uprednostňovanie výrobkov z recyklovaného papiera všade, kde sa dá (toaletný papier, obálky, zápisníky, tlač materiálov, kancelársky papier...)
- triedenie odpadov v kanceláriách...
- zavedenie princípov zeleného verejného obstarávania, ktorého cieľom je napr. znížená spotreba energie a vody, znížená spotreba surovín, znížené množstvo

nebezpečných látok, znížená tvorba znečisťujúcich látok, vyššie využitie obnoviteľných zdrojov energie a surovín, znížený vplyv na biodiverzitu, znižovanie hluku, využívanie recyklovaných alebo recyklovateľných materiálov a iné.

4.7. Centrum opätovného používania (COP)

- zabezpečiť vybudovanie a prevádzkovanie COP-u
- bude sa v ňom zbierať použiteľný
  - nábytok
  - bytový textil, oblečenie...
  - hračky a športové potreby
  - knihy
  - iné ešte použiteľné výrobky
- budú sa v ňom vykonávať drobné opravy
- budú v ňom prebiehať vzdelávacie akcie a workshopy
- všetky funkčné a preverené výrobky bude ponúkať veci na ďalšie využitie

4.8. Objemný odpad

- použiteľný objemný odpad (OO) posúť do COP-u (napr. nábytok)
- nepoužiteľný OO rozobrať, roztriediť podľa materiálov a poskytnúť ho podľa využiteľnosti na recykláciu alebo energetické zhodnotenie

4.9. Drobný stavebný odpad

- vytvorenie priestoru na zber a dočasné uskladnenie drobného staveného odpadu (DSO) pred jeho ďalším využitím
- zabezpečenie triedenia DSO na využiteľný a nevyužiteľný
- pri využiteľnom DSO zabezpečiť jeho recykláciu (vlastnými zariadeniami alebo externou firmou)

4.10. Zelený cintorín

- zavedenie triedeného zberu odpadov na cintorínoch
- budovanie nových častí alebo vyčlenenie časti z klasických cintorínov, alebo stanovenie podmienok na všetkých cintorínoch o tom, aké upomienkové predmety, kvety, vence, kahance, vázy a pod. môžu byť používané.
- informovať verejnosť o možnostiach predchádzania vzniku odpadov z cintorínov, a negatívnych dopadoch odpadov, ktoré vznikajú na cintorínoch
- zavedenie motivačných poplatkov za hrobové miesto pri výbere ekologickejších foriem pochovávaní a výzdoby hrobových miest (vybrané časti cintorína)

4.11. Verejné akcie bez odpadu

- na všetkých verejných akciách sú usporiadatelia povinní:
  - zabezpečiť používanie opakovane použiteľných alebo kompostovateľných obalov (musia preukázať ich zhodnotenie)
  - zabezpečiť na akcii triedený zber
  - urobiť opatrenia na zníženie množstva odpadov

4.12. Ekologické plienky

- zavedenie podporného programu na používanie opakovane použiteľných plienok
- informovanie o nevýhodách (environmentálnych, zdravotných a ekonomických) používania jednorazových plienok

4.13. Program – Bez odpadu

- vypracovanie a realizácia motivačného programu na podporu prevádzok bez odpadu
- vypracovanie návodov, ako sa stať domácnosťou, školou, kaviarňou, kanceláriou atď. bez zbytočného odpadu
- zabezpečenie workshopov a prednášok pre jednotlivé cieľové skupiny

4.14. Mechanicko-biologická úprava

- v spolupráci so zberovou spoločnosťou vytvoriť podmienky na úpravu zmesových komunálnych odpadov (ZKO) pred ich uložením na skládku odpadov pomocou technológie mechanicko-biologickej úpravy (MBÚ)
- MBU je lacnejší, flexibilnejší a environmentálne vhodnejší spôsob úpravy odpadu pred uložením na skládku odpadov ako ich spaľovanie. Proces pozostáva z:
  - podrvenia odpadu
  - mechanického dotriedenia
  - biologickej stabilizácie
- zníženie objemu a hmotnosti zmesového komunálneho odpadu porovnateľné so spaľovňami

5. ČASOVÝ HARMONOGRAM PLNENIA OPATRENÍ

Stratégia nakladania s komunálnymi odpadmi v Partizánskom je vypracovaná na obdobie rokov 2020 – 2030. Z toho vyplýva, že aj jednotlivé opatrenia sú rozvrhnuté v rozmedzí týchto rokov. Samotné termíny ich realizácie sú odvíjajú od realizačnej a finančnej náročnosti.

Plnenie jednotlivých opatrení a ich reálny vplyv na jednotlivé ciele bude priebežne monitorovaný. Preto sa môže stať, že sa bude poradie priorit prehodnocovať a meniť. Na prípadne zmeny môžu mať vplyv aj ďalšie faktory – príležitosti vo forme vyhlásenia výziev na získanie nenávratných finančných príspevkov z rôznych fondov, ale aj ekonomická kondícia mesta.

Navrhovaný časový harmonogram:

Opatrenia na dosiahnutie cieľov v rokoch		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
4.1.	Zlepšenie podmienok na triedenie v domácnostiach											
4.2.	Biologicky rozložiteľné komunálne odpady											
4.3.	Informačný systém pre obyvateľov a podnikateľov											
4.4.	Kontrola a motivácia domácností											
4.5.	Podnikatelia											
4.6.	Zelený Mestský úrad											
4.7.	Centrum opätovného používania											
4.8.	Objemný odpad											
4.9.	Drobný stavebný odpad											
4.10.	Zelený cintorín											
4.11.	Verejné akcie bez odpadu											
4.12.	Ekologické plienky											
4.13.	Program – Bez odpadu											
4.14.	Mechanicko-biologická úprava											

6. ZÁVER

Stratégia nakladania s komunálnym odpadom v Partizánskom na roky 2020 – 2030 je dokument, ktorý vznikol po dlhých úvahách a diskusiách s odbornou aj laickou verejnosťou. Participácia verejnosti bola zásadným prvkom pri jej tvorbe. Reflektuje tak na súčasné potreby a trendy v oblasti odpadového hospodárstva, ale hlavne na potreby mesta Partizánske a jeho obyvateľov.

Stratégia je vytvorená s využitím princípov Zero Waste koncepcií, ktoré sa už úspešne praktizujú v stovkách miest a obcí vo svete. Je jak pragmatická, ako aj vizionárska. Snaží sa napodobniť trvale udržateľné prírodné cykly, kde sa všetky použité materiály stávajú zase surovinami pre ďalšie použitie. Nulový odpad znamená navrhovať a riadiť odpadové hospodárstvo takým spôsobom, aby bolo zásadne redukované množstvo odpadu a odstránená jeho toxicita, aby boli zachované a získané späť maximálne možné množstvá surovín a aby odpady neboli zbytočne spaľované či skládkované.

Veríme, že to bude živý dokument, ktorý bude priebežne dopĺňaný a kontrolovaný. Sme presvedčení, že sme pre mesto Partizánske vytvorili cestu, po ktorej úspešne dokráča k vybudovaniu nielen moderného, ale aj úspešného odpadového hospodárstva, ktoré bude zlepšovať zelený imidž mesta a že budú pozitívnym príkladom nie len pre samosprávy na Slovensku ale aj v zahraničí.